KLÍČOVÉ PROBLÉMY ZAČÍNAJÍCÍHO UČITELE V PRAXI SPOLEČNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ A JEJICH ŘEŠENÍ

THE MAIN PROBLEMS OF A BEGINNING TEACHER IN PROCESS OF EDUCATION PUPILS WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS

Veronika Bačová

Klíčová slov: *společné vzdělávání, inkluze, začínající učitel, individualizace, proces vzdělávání*

Keywords: *special educational needs, inclusion, begining teacher, individualization, education process*

Cíle v ČJ

Příspěvek prezentuje výsledky výzkumu, jehož cílem bylo zjistit, které z výukových metod, organizačních forem výuky a činností implementovaných do vyučovacích hodin považují žáci při svém vzdělávání za přínosné. To jsou procesy, pomáhající žákům základní školy k dosažení očekávaných výstupů v jednotlivých vzdělávacích oborech na základě jejich individuálních možností, zkušeností, potřeb a zájmů.

Teoretická východiska v ČJ

Autorka ve výzkumu vychází z potřeby zvýšení efektivity vzdělávání svých žáků. Toto hledání efektivních cest, které vedou k osvojení vzdělávacího obsahu, naráží na faktory, které v procesu vzdělávání nesmíme opomenout. V souladu s cílem výzkumu uveďme individualitu každého žáka a s tím související odlišné preference na výběr výukové metody, organizační formy výuky a zvolenou formu činnosti. Prioritní jsou individuální možnosti, potřeby a zájmy každého žáka v procesu vzdělávání, což dokládá i obrat pojetí vzdělávání v 19. století. Za příklad obratového pojetí výuky lze uvést reformní školy waldorfské, freinetovské či pojetí M. Montessori. Tématu se věnuje i Rámcový vzdělávací program pro základní školy, který uvádí základní doporučenou úroveň očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření (MŠMT, 2017). V současné době je v českém školství aktuální otázka společného vzdělávání. Podle

společného vzdělávání mají všichni žáci se speciálně vzdělávacími potřebami, zdravotním postižením a žáci nadaní právo se vzdělávat společně. Tento krok s sebou přináší respekt individuality žáka, jeho schopností, dovedností, aktuálních potřeb. To přináší zvýšené nároky na pedagogy, kteří hledají nové cesty, aby vyhověli potřebám všech žáků.

Metodologie v ČJ

Pro zkoumání dané problematiky byl zvolen akční výzkum. Jednotlivé kroky byly realizovány podle modelu Kemmise a McTaggarta, který spočívá v cyklickém procesu obsahující tři fáze: akce, vyhodnocení a reflexe (Kemmis a McTaggart, 2014). Během fáze akce byla využita metoda přímého pozorování vybrané skupiny žáků. Pozorování přineslo prvotní analýzu účinnosti a efektivnosti zvolených výukových metod, organizačních forem práce a činností. Ve fázi vyhodnocení a reflexe byla využita forma ohniskové skupiny. Zde se žáci mohli vyjádřit nejen k využitým výukovým metodám, organizačním formám výuky a činnostem, ale také měli možnost navrhovat změny a naplánovat konkrétní způsob řešení. Získané závěry byly analyzovány autorkou výzkumu (kritériem byla efektivnost zvolených výukových metod, organizačních forem výuky a činností), zároveň byl vytvořen soubor konkrétních kroků pro nový cyklus. Tento nový cyklus stavěl na získaných poznatcích a byl obohacen o další možné výukové metody, organizační formy práce a činnosti. Na základě opakování cyklu byly vybrány výukové metody, organizační formy práce a činnosti, které byly podle žáků nejefektivnější při dosahování očekávaných výstupů a byly zařazeny do vyučovacích hodin.

Závěry v ČJ

Výsledky výzkumu ukazují, že žáci přínosně hodnotili všechny výukové metody, činnosti a organizační formy práce, kde si mohli samostatně volit ze zadaných úkolů, z diferencovaných obtížností úkolů a z množství alternativních témat. Důležitým faktorem se jeví i možnost diskuse, řešení problémových situací a kooperace se spolužáky.

Souhrn příspěvku v AJ

The poster presents the results of research that can be sought, which are from teaching methods, mainly organized teaching and activities carried out in class, students expect when looking at education as satisfactory. Action research was

chosen to examine the issue. The individual steps were implemented according to the model of Kemmis and McTaggart, which consists of a cyclical process comprising three phases: action, evaluation and reflection (Kemmis and McTaggart, 2014). The results of the research show that students beneficially evaluated all teaching methods, activities and organizational forms of work, where they could choose independently from the assigned tasks, from the differentiated difficulties of the tasks and from a number of alternative topics. An important factor is also the possibility of discussion, problem solving and cooperation with classmates.

Bibliografie

Kemmis, S., & McTaggart, R. (2014). *The Action Reasearch Planner: Doing Critical Participatory Action Research.* Berlín, Německo: Springer.

MŠMT (2017). *Rámcový vzdělávací program pro základní školy.* Citováno 25. 5. 2020, z http://www.nuv.cz/t/rvp-pro-zakladni- vzdelavani